

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Ouderen lopen minder kans om eenzaam te worden

SCP-rapport

Hoewel het aandeel eenzame ouderen licht is gedaald, neemt vanwege de vergrijzing het aantal eenzame ouderen toch toe.

 Ingmar Vriesema 14 juni 2018

Ouderen in verpleeghuizen voelen zich minder eenzaam dan hun zelfstandig wonende leeftijdsgenoten.

Foto Marten van Dijk/ ANP Xtra

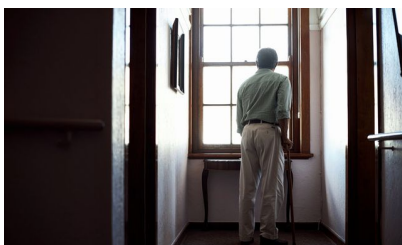
Een opmerkelijke bevinding temidden van de steevast alarmerende geluiden over eenzaamheid onder ouderen: de kans op eenzaamheid onder mensen van 55 jaar en ouder is de afgelopen twintig jaar niet toegenomen, maar licht gedaald. Dat concludeert het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) deze vrijdag na onderzoek onder ruim 8.000 ouderen.

Het SCP zette de eenzaamheid onder ouderen in 2016 af tegen die van hun leeftijdsgenoten in 2006 en 1996. De ouderen van nu blijken gemiddeld beter ‘beschermd’ tegen eenzaamheid: ze hebben vaker een partner, een groter en gevarieerder netwerk en een sterker gevoel van regie over hun leven. De gemiddelde eenzaamheid daalde het sterkst onder relatief oude ouderen (78- tot 87-jarigen): voelde in 1996 46 procent van die leeftijdsgroep zich eenzaam, in 2016 was dat gezakt naar 38 procent.

Stijgende levensverwachting

Waarom ouderen nu beter beschermd zijn tegen eenzaamheid, heeft het SCP niet onderzocht. Een mogelijke verklaring is de gestaag stijgende levensverwachting: de dood scheidt partners op steeds latere leeftijd. Het grotere en diversere netwerk en het toegenomen gevoel van regie van ouderen vloeien mogelijk voort uit de gestegen vitaliteit van ouderen en „meer individuele keuzevrijheid” en „meer contactmogelijkheden door bijvoorbeeld internet”.

Eenzaamheid blijft niettemin een probleem, benadrukken de onderzoekers. Het absolute aantal eenzame ouderen is namelijk wél gestegen, sinds 1996. Oorzaak: de vergrijzing. Meer ouderen betekent immers ook meer eenzame ouderen. De vergrijzing doet dus de lichte daling van de gemiddelde kans op eenzaamheid teniet. Dat probleem blijft zich voordoen: het aantal 65-plussers stijgt door van ruim 3 miljoen nu naar bijna 5 miljoen in 2040.

Lees ook:

Een op de twintig thuiswonende ouderen uitgebuit of mishandeld

De onderzoekers deden ook een opmerkelijke bevinding over eenzaamheid in verpleeghuizen: 85-plussers met ernstige gezondheidsproblemen voelen zich na een verhuizing naar een verpleeghuis minder eenzaam dan toen ze zelfstandig woonden. Ook voelen ze zich minder eenzaam dan hun zelfstandig wonende leeftijdsgenoten.

Ouderen die nog niet hulpbehoevend genoeg zijn voor een verpleeghuis maar tegelijkertijd te broos worden om nog thuis te wonen, bevinden zich volgens onderzoeker Cretien van Campen dan ook in een „zeer kwetsbare positie”.

Niet per se ongelukkig

Eenzaamheid onder ouderen bestrijden, zoals minister Hugo de Jonge (VWS, CDA) blijkens een ‘actieplan’ wil doen, luistert volgens het SCP echter nauw. Onderzoeker Van Campen: „Eenzame ouderen zijn niet per se ongelukkig. Geluk hangt ook af van bijvoorbeeld de ervaren gezondheid of het kunnen genieten van activiteiten.” Hij waarschuwt dan ook voor het blindstaren op eenzaamheid als het enige weg te werken euvel. „Wil je het geluk van eenzame ouderen vergroten, dan kun je het beste aansluiten bij hun wensen”, zegt Van Campen. “Dat hoeft niet per se met meer gezelschap te zijn. Dat kan beter via voor hen zinvolle activiteiten, zoals sporten of tuinieren - al dan niet met anderen. Dat kan mensen meer voldoening geven dan een koffieochtend met andere eenzame mensen.”

Correctie (15 juni 2018): In een vorige versie van het fotobijschrift stond dat ouderen zich minder eenzaam voelen dan hun zelfstandig wonende leeftijdsgenoten. Bij „ouderen” miste de toevoeging „in verpleeghuizen”. Dat is aangepast.

170.000 OUDEREN MISHANDELING EN UITBUITING

Ruim één op de twintig thuiswonende 65-plussers (5,5 procent) heeft te maken gehad met mishandeling of financiële uitbuiting. Dat blijkt uit onderzoek van het ministerie van VWS. Het betreft circa 170.000 ouderen op in totaal 3,1 miljoen thuiswonende senioren.

Financieel misbruik (3 procent) komt het vaakst voor. Daarna volgen psychische (1,6 procent) of fysieke (1,1 procent) mishandeling. **In de meeste gevallen is de dader een bekende**, bijvoorbeeld familie, een vriend(in) of een buurman.